

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Slovenski centrum

Pod tem naslovom je izšel v včerajšnjem »Slovenec« članek, v katerem se pravi, da mora biti SLS slovenski centrum. Ker je politika nemškega centra uspešna, naj tudi v Sloveniji nastane stranka centra in to naj bo naša SLS.

Ni naša stvar, da bi svetovali SLS, ali naj temu pozivu sledi ali ne, ker samo stvar SLS je, da preudari, kako si bo nastlala. Pač pa bi pri tej priliki nastopili proti oni razvadi naših ljudi, da se tako hitro razvamejo za tuje vzore in da mislijo, da je to, kar je dobro za druge kraje, dobro tudi za nas. Dosti škode nam je že prinesla ta razvada in v znatni meri pripomogla, da naša narodna organizacija še ni niti približno izgotovljena.

Predvsem bi si dovolili pripomniti, da je pri nas stranka sredine sploh nemogoča. Dokler ni v državi izvedena popolna enakopravnost, tako dolgo bodo v Narodni skupščini tudi tri glavne skupine poslancev in to srbska, hrvatska in slovenska. Nobena od teh skupin pa ne more biti predstavnica sredine, ker vsaka bo imela tako desničarske ko levičarske elemente. SLS, ki je ena najbolj izdelanih strank, to tudi najbolj jasno dokazuje.

Pa tudi brez tega dejstva je pri nas stranka sredine še nemogoča. V Narodni skupščini nimamo namreč niti izrazite desničarske niti izrazite levičarske stranke. In je tudi imeti ne moremo, ker jedro jugoslovanskih volivcev so kmetje, ki pa so v glavnem konservativni. Tako je tudi Hrvatska seljačka stranka, pa naj bo v najhujši opoziciji, v svojem jedru konservativna stranka, ker kmet drugače niti ne more. Vse isto, kar je ta stranka včasih govorila o republiki, brez žandarjev, o človečanstvu in drugo, so bili le okraski, ki so z znano izjavo Pavla Radića izginili, dočim je HSS ostala.

Dokler se ne bo v naši državi razvila industrija tudi ni pričakovati, da bi dobili pomembno levičarsko stranko. Če pa te ni, tudi ni odločne desničarske stranke in zato je tudi stranka sredine nemogoča.

Drugače je seveda v industrialni Nemčiji. Tam že davno ne tvori več kmet večine prebivalstva in zato je tam mogoča konservativna stranka veleposestnikov in kmetov ter še bolj močna stranka fabričnega delavstva, organiziranega v socialni demokraciji in komunistični stranki. Tu je potreba stranke sredine na dlani, ker brez nje bi prišlo do takih nasprotstev med obema skrajnima taboroma, da bi bila Nemčija v večnih krizah, če ne bi sploh postala plen državljanske vojne.

Pri nas vse te nevarnosti ni in niti med delavstvom samim še nimamo pravih zastopnikov levičarskih gesel. Treba samo malo pobližje pogledati med voditelje delavstva in kaj hitro se vidi, da je za mnoge le srednje dobra mesečna plača višek vsega političnega ideala. Tako tipičen srednji narod kakor naš ne razume prevelikih kontrastov.

Zato pravimo, da pri nas stranka sredine nima nobenega pravega smisla, kvečjemu, če bi se samo med Slovenci hotela uveljaviti kot stranka sredine. Toda v tem slučaju bi težko vzdržala teorijo, da je zastopnica vseh stanov in odločiti bi se morala v kulturnih vprašanjih za kompromis, ki bi zahteval zelo veliko poguma.

Nima pri nas smisla stranka sredine in zato je veliko bolje, da se oprimo slovenskih korenin in da pustimo tuje vzore. Malokateri narod ima tako posebne razmere kot naš in zato morajo

Štiriuren sestanek dr. Korošca z Vukičevićem.

Bled, 19. avg. Po veliki živahnosti predvčerajšnjega dne je včerajšnji dan potekel skoro brez vsakega važnejšega dogodka. Dr. Korošec je takoj ponoči odpotoval v Trbovlje, kjer se je včeraj vršila okrajna konferenca SLS.

Razgovor dr. Korošca z Veljo Vukičevićem predsinočnjim je trajal štiri ure. Videlo se je, da je bil pogovor med obema državnikoma jako topel in prisrčen. Ne eden in ne drugi pa ni hotel dati o tem razgovoru nobene izjave. Pri teh razgovorih so se morala bržkone izgladiti manjša nesoglasja. Vukičević se najbrž še enkrat sestane z dr. Korošcem in to mogoče že danes na svoji poti v Beograd.

Bivanje g. Marinkovića na Bledu niti oddaleč ni pustilo za seboj tistega vtiska, kakor se je mislilo. Sestanek med Vukičevićem in Marinkovićem na večerji pri češkoslovaškem poslaniku Šebi se je omejil samo na razgovor o stvarih manjše važnosti: Za gotovo se je misli-

lo, da se bosta oba ministra včeraj še enkrat sešla. Toda to se ni zgodilo.

Zanesljivo so zatrjevali, da pride na Bled najkasneje danes Štefan Radić v družbi barona Shwegla. Za namen tega prihoda pa se ni dalo izvedeti. Za avdienco Radić ni prosil, da bi pa prišlo do sestanka med Vukičevićem in Radićem, pa tudi ni nobenega izgleda.

Včeraj precej zgodaj jutraj se je kralj s predsednikom vlade Vukičevićem sprehajal okrog jezera. Okrog poldne je prišel na Bled vojni minister general Hadžić, ki je bil skupaj z Veljo Vukičevićem pri kosilu. Popoldne sta oba skupaj šla na izlet v blejsko okolico. Danes priredi kralj velik lov, ki se ga udeleži tudi predsednik vlade Vukičević. Popoldne odpotuje predsednik vlade v Ljubljano, kjer se sestane z ljubljanskimi radikali in nato ob 8. zvečer v Beograd. Iz Beograda bo Velja Vukičević takoj odšel preko Zagreba v Liko na agitacijsko potovanje.

OPOZICIJA NAPOVEDUJE OBTOŽBO PROTI VUKIČEVIĆU.

Beograd, 19. avgusta. V Beogradu je včeraj v političnem položaju nastalo zatišje. Kandidatske liste so bile pri sodiščih že vse vložene, sedaj pa se prične intenzivno delovanje vseh političnih skupin. V zadnjem času se opaža, da demokrati pričenjajo krepko borbo v Srbiji. Davidović bo šel še ta mesec v Lazarevac, razen tega pa bo imel še celo vrsto shodov v beograjskem okrožju.

Včeraj se je v političnih krogih raznesla vest, da se bodo po volitvah vse opozicijske stranke solidarizirale v tem, da vložijo proti Velji Vukičeviću kot notranjemu ministru obtožbo zaradi volilnega nasilja. Obtožba bi bila utemeljena tako, kakor obtožba proti Boži Maksimoviću. Vendar pa, kakor se doznava, v tej stvari še ni prišlo do službene izmenjave misli med zastopniki opozicijskih skupin. Toda v vseh opozicijskih strankah se da opaziti razpoloženje za tak energičen nastop proti današnjemu režimu. Verjetno je, da se bodo v tem smislu v kratkem začeli razgovori. Za sedaj so pričele vse opozicijske stranke zbirati in pripravljati gradivo o nasilju. To bo služilo kot temelj za obtožbo proti Vukičeviću. Opozicijski krogi smatrajo, da bo to pot volilno nasilje mnogo hujše in da bo zato obtožba proti Vukičeviću mnogo težja, kakor je bila obtožba proti Maksimoviću. Opozicija misli, da jo bodo v tej stvari podpirali tudi pašicevci.

MARINKOVIĆ NA VOLILNI AGITACIJI.

Beograd, 19. avg. Zunanji minister dr. Voja Marinković se je včeraj ob 5. popoldne z avtomobilom odpeljal v Petrovac, kjer bo imel danes na pravoslavni praznik veliko zborovanje. V soboto se vrne v Beograd potem pa odide — kakor trde v vrstah njegovih prijateljev — takoj v Subotico in Veliki Bečkerek, kjer bo imel velik demokratski shod.

RAZCEPLJENA VOJVODINA.

Subotica, 19. avgusta. V Vojvodini so vse stranke vložile pri sodiščih svoje kandidatske liste. V subotičkem volilnem okraju je bilo vložnih 11 list, v som-

naše stranke graditi le na teh posebnih razmerah, če hočemo, da bo naš narod napredoval.

Slovenski centrum pa je tuja cvetka, ki bo na našem ozemlju zamrla, kakor tako mnogo drugih iz tujine prinešenih cvetk.

Seja finančnega odbora sklicana.

Beograd, 19. avg. Za 26. t. m. ob 9. dopoldne je sklicana seja finančnega odbora z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika vlade o izvršitvi sklepov finančnega odbora od 4. t. m.; 2. zahteva prometnega ministra, da se mu odobri pogodba, ki jo je sklenil z zasebnimi tovarnami za popravilo voznega parka; 3. zahteva pravosodnega ministra, da se odobre posebne nagrade sodnim izvrševalcem na ozemlju apelacijskega sodišča v Novem Sadu; 4. zahteva trgovinskega ministra, da se odobri uredba o gospodarskem svetu; 5. zahteva pravosodnega ministra, da se spremeni pravilnik o posebnih dodatkih uradnikom na osnovi člena 40 tega pravilnika.

Nastaja vprašanje, ali bo finančni odbor hotel sprejeti ta dnevni red in reševati predloge posameznih ministrov, ali pa bo zopet, kakor je to že zadnjič napravil, ta vprašanje odložil z dnevnega reda in začel razpravljati o gospodarski krizi, kakor je bilo sklenjeno na zadnji seji. Po vsem izgleda, da bodo hoteli člani finančnega odbora nadaljevati delo za ublažitev gospodarske krize, ki vlada sedaj v vsej državi. Ne glede na to, ali bo vlada sodelovala ali ne, bo opozicija v finančnem odboru najbrž razpravljala o potrebnih ukrepih in svoje sklepe predložila vladi z zahtevo, da se takoj prične izvrševati.

DRŽAVNI ODBOR KONČAL SVOJE DELO.

Beograd, 19. avgusta. Državni odbor je včeraj končal svoje delo, ki ga je imel s postavljanjem predsednikov volilnih odborov. Če ne bo kaj posebnega, se državni odbor pred volitvami ne sestane več.

KONGRES U. J. U.

Skoplje, 19. avg. Včeraj so ves dan dohajali vlaki z učitelji in učiteljicami, ki prihajajo sem na kongres UJU. Kongres se prične danes in bo trajal tri dni. Ko bo končan kongres, napravijo udeleženci izlet na Kosovo. Včeraj popoldne so bile predkonference širšega glavnega izvršilnega odbora.

RIKOV GROZI S POKOLJEM OPOZICIJE.

Moskva, 19. avgusta. Na sestanku izvršilnega odbora komunistične stranke je Rikov ostro napadel opozicijo in ji zapretel z masakri na veliko, če ne bi prestopila s svojo akcijo. Rikovu je odgovoril Trockij, ki je dejal, da se bo ruska revolucija tako končala, kakor se je francoska. Obe revoluciji sta bili močni, dokler sta se borili proti tiranom in proti belemu terorju. Ko pa so začeli nasprotniki radikalizma pošiljati radikalne jakobince na giljotino, je bila francoska revolucija udušena. Trockij je prepričan, da bi bilo pobijanje pristašev opozicije v masah konec ruske revolucije.

HLINKA PROTI VSTOPU SOCIALISTOV V VLADO.

Praga, 19. avgusta. Na včerajšnjem zborovanju slovaške Ljudske stranke v Ružomberku je načelnik stranke Hlinka najprej energično nastopil proti akciji Rothemera in dejal, da Slovaki nikdar ne bodo dopustili, da bi zopet prišli pod jarem svojih tisočletnih tlačiteljev. Nato je ostro nastopil proti socialistom. Po njegovem mnenju morejo proti akciji lorda Rothemereja voditi energičen boj samo meščanske stranke. Zato bo njegova stranka takoj izstopila iz vlade, kakor hitro bi vstopili v vlado socialisti.

borskem tudi 11, v novosadskem 12, v južnem Banatu 10 in v gornjem Banatu 9. V teh petih okrajih je skupno 53 kandidatnih list. Vojvodina voli v vsem 34 poslancev. Za teh 34 mest je postavil njih 683 kandidatov in namestnikov, tako da je za vsak mandat približno 20 reflektantov.

ZANIMANJE ZA MARINKOVIĆEV SHOD V VEL. BEČKEREKU.

Vel. Bečkerek, 19. avgusta. Demokratska stranka bo imela v nedeljo veliko javno zborovanje, na katero je povabljen tudi dr. Voja Marinković. V političnih krogih z velikim zanimanjem pričakujejo politični govor zunanjega ministra.

BOSANSKI PREPIRI.

Sarajevo, 19. avgusta. Včerajšnja muslimanska »Pravda« napada v polemiki z radikalno sarajevsko »Slobodo« jako ostro voditelje bosenskih radikalov in trdi, da vse njihovo postopanje narekuje samo verska mržnja. Radi te mržnje oni ne morejo videti, da je dr. Spaho v vladi. Kljub temu pa, da jih to tako zelo bode v oči, je dr. Spaho tri mesece na vladi in bo ostal še dalje v njej. — Tudi predsednik vlade Velja Vukičević je demantiral to, kar je pisala »Sloboda«, in izjavil, da bo ostal dr. Spaho toliko časa v vladi, dokler ne poda ostavke.

ENOTEN ZAKON O ZAPIRANJU TRGOVIN IN DELAVNIC.

Beograd, 19. avgusta. V ministrstvu za trgovino so dovršili osnutek zakona o zapiranju in odpiranju trgovin in delavnic in ga razposlali vsem gospodarskim organizacijam v državi, da poda vsaka svoje mnenje.

SREČKOVIĆ IZVOLJEN ZA PODGUVERNERJA NARODNE BANKE.

Beograd, 19. avg. Včeraj dopoldne se je sešel širši glavni odbor uprave Narodne banke. Na tem sestanku je bil izvoljen za podguvernerja dosedanj član uprave in vršilec dolžnosti podguvernerja Ljuba Srečković. Dalje je bil izvoljen ožji odbor, ki ima dolžnost, da na meročajnem mestu pojasni zle posledice dejstva, da še ni imenovan guverner banke.

ZRAČNI PROMET MED ZAGREBOM IN BEOGRADOM SE PRIČNE FEBRUARJA.

Beograd, 19. avg. Vojni minister je dovolil, da se potniški zračni promet med Zagrebom in Beogradom začne 15. februarja 1928.

